

šibenski list

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA SIBENIK

BROJ 420 — GOD. IX.

SIBENIK, 5. LISTOPADA 1960.

IZLAZI SVAKE SRIJEDJE

U POVODU »DJEĆJEG TJEDNA«

Sve povoljniji uvjeti za svestrani odgoj djece

Poruka generalnog sekretara Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije Aleksandra Rankovića

Generalni sekretar Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije Aleksandar Ranković uputio je slijedeću poruku povodom »Dječjeg tjedna«:

»Dječji tjedan« je već niz godina smotra uspjeha i dostignuća koji su postignuti u stvaralački rad naše djece. Sigurno smo da će ovi društveni faktori u zajednici s komunama i njenim organima, u uvjetima stalnog razvijanja i poboljšanja materijalnih mogućnosti radnih ljudi, i ubuduće svojom aktivnošću uspostaviti zaštitu i brigu o djeci i njihovom odgajanju. I u toku protekle godine na rješavanju ovih pitanja okupile su se znatne društvene snage. Organizacije Socijalističkog saveza, društva prijatelja djece i druge društvene organizacije, radni kolektivi i organi društvenog upravljanja, kao i brojni savjeti stambenih zajednica pridonijeli su uspješnom rješavanju niza problema dječje zaštite i odgoja.

Njihova aktivnost i angažiranje u pružanju pomoći u odgajanju i zaštiti djece, a naročito djece zaposlenih žena, i utjecaj na razvijanje novih ustanova i proširivanje odgojnog rada s pionirima u stambenoj zajednici i školi omo-

gućuju stvaranje sve povoljnijih uslova za radosno djetinjstvo i odgajanju i zaštiti mlađih članova naše socijalističke zajednice, naših mlađih generacija. On je, istovremeno, i manifestacija aktivnosti naših društvenih organizacija i svih ostalih društvenih faktora, čiji je rad bilo u kom vidu vezan za zaštitu i brigu o djeci i njihovom odgajanju. I u

Kao jedan od zadataka kome se mora poklanjati stalna pažnja, ostaje, nesumnjivo, daljnje proučavanje potreba porodice i pružanje pomoći u podizanju i zbrinjavanju djece zaposlenih roditelja. Pred mama je ikao jedan od stalnih zadataka i razvijanje raznog oblika odgoja mlađih u okviru škole, porodice, stambene zajednice i dječjih organizacija, ne gubeci nikad izvida da je osnova tog odgajanja izgradnje budućeg socijalističkog građanina na tradicijama kojima je tako bogata historija naših naroda, a naročito na tradicijama Narodnooslobodilačke borbe. Pritom moramo posebno

imati u vidu da je naša dužnost ne samo da mladima pružimo sve uslove obrazovanja i da im kroz raznovrsne oblike razonode i zaštave osiguramo radosnu mladost, već i da im pomognemo da se postepeno uključuju u društvene aktivnosti u našoj socijalističkoj zajednici i da, prema svojim snagama, i sami doprinose izgradnji zemlje. Pritom je od naročitog značenja da im danas, u jeku industrijalizacije naše zemlje, kad se neodložno nametne potreba za kvalitetnim tehničkim obrazovanjem mlađih ljudi, pomognemo da se osposobe za visokokvalificirane radnike i tehničare. Ospozobljavanje stručnih kadrova jedan je od neophodnih uslova za što briži razvijati naše socijalističke zajednice, a time i podizanje životnog standarda naših radnih ljudi.

Ove

godine

program

»Dječjeg

tjedna« predviđa razvijanje raznovrsnih dječjih ustanova za dnevni boravak djece, koje bi pružile dječi zaposlenih roditelja ne samo zaštitu nego i mogućnost razvijanja njihove slobodne aktivnosti kroz pionirske domove, klubove i radionice u stambenim zajednicama, sezonske dječje vrtice na selu, igrališta i fiskulturne terene, dječje biblioteke i t. d. Ukoliko se i u ovom pogledu budu postizali što uspješniji rezultati, naša zajednica će na najprikladniji način ispuniti dužnost prema svojoj generaciji: dječi, pionirima i omiljenim.

Ove godine program »Dječjeg tjedna« predviđa razvijanje raznovrsnih dječjih ustanova za dnevni boravak djece, koje bi pružile dječi zaposlenih roditelja ne samo zaštitu nego i mogućnost razvijanja njihove slobodne aktivnosti kroz pionirske domove, klubove i radionice u stambenim zajednicama, sezonske dječje vrtice na selu, igrališta i fiskulturne terene, dječje biblioteke i t. d. Ukoliko se i u ovom pogledu budu postizali što uspješniji rezultati, naša zajednica će na najprikladniji način ispuniti dužnost prema svojoj generaciji: dječi, pionirima i omiljenim.

Posebno naša briga mora biti i dalje usmjerena na dječju paljiborac i žrtava fašističkog terora, kako bi ova dječja bez roditelja i njihove ljubavi postala što prije korisni članovi socijalističke zajednice, za koju su njihovi roditelji položili svoje živote.

S obzirom da u narednoj godini naši narodi proslavljaju tako značajnu manifestaciju, kao što je 20.-rođendjica narodnog ustanka, trebalo bi već sada uskladiti sadržaj akcija naših pionira i naše omladine s kojima će oni sudjelovati u ovoj značajnoj godišnjici.

Povodom »Dječjega tjedna« upoznaju pozdrave svim članovima društava i organizacija koje sudjeluju u organiziranju ove značajne akcije i želimo im mnogo uspjeha u njihovim nastojanjima na podizanju našeg mlađeg pokolenja.

Najtoplje pozdravljamo i svu

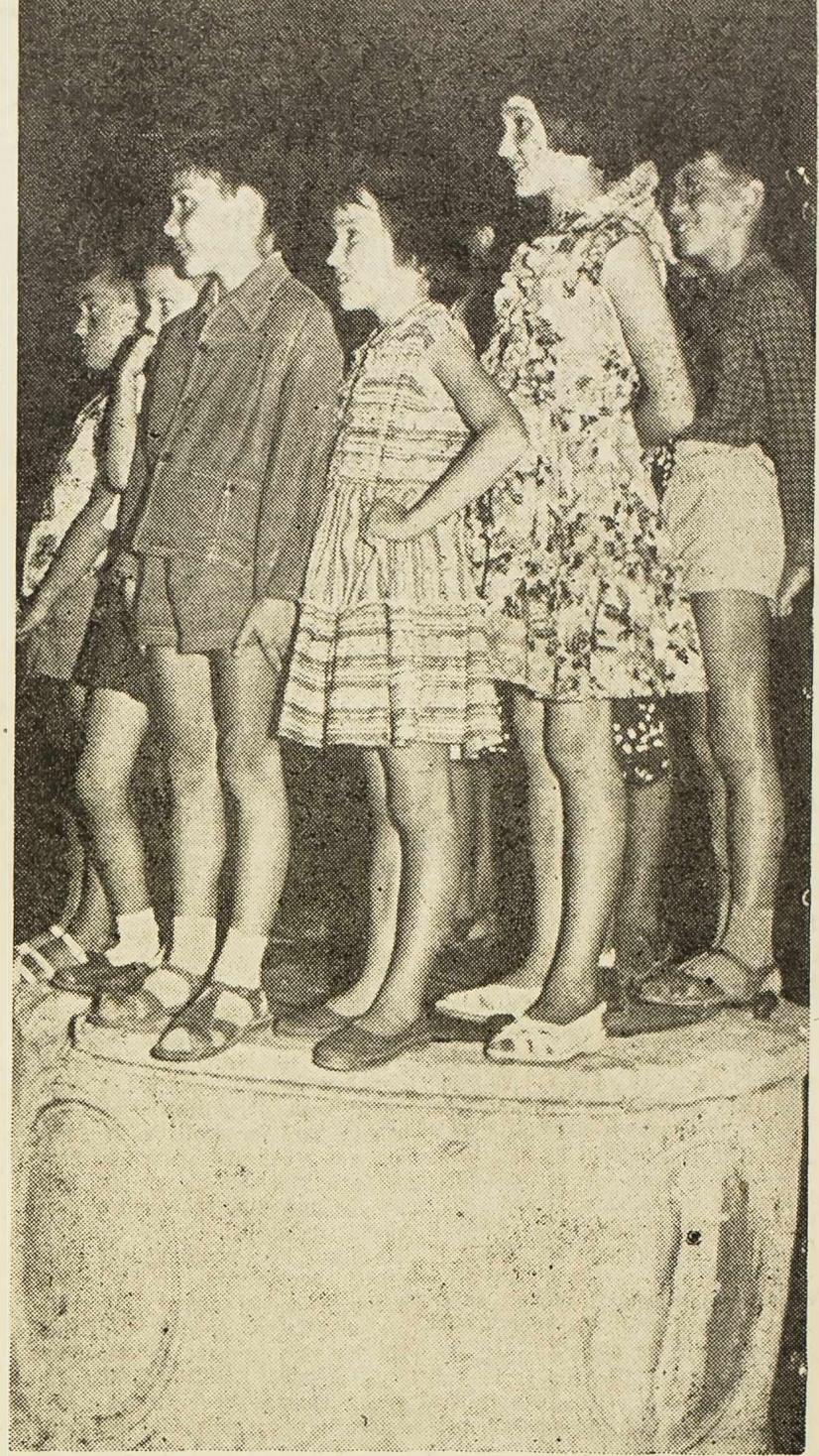
Prva sjednica Savezne narodne skupštine bit će sazvana, vjerojatno, sredinom oktobra. Nekoliko odbora već održavaju sjednice, ostali su ih zakazali ili će ih u skoro zakazati. Savezna narodna skupština imat će puno ruke posla ne samo učiti ovog, poslije ljetnog odmora, prvog zasedanja. Mnogi značajni zakonski prijedlozi već su pripremljeni, na drugima se intenzivno radi.

Izvještaj Saveznog izvršnog vijeća o iskustvima i problemima komunalnog sistema bit će najznačajniji akt o kome će Skupština, kako se očekuje na prvom zasedanju u oktobru, diskutirati.

Narodni poslanici dobili su ovaj izvještaj poodvorno i u komunama se konsultiraju sa našim odbornicima, članovima savjeta i društvenih organizacija o problemima koje bi trebalo pokrenuti i na koje bi trebalo učakati u najvišem predstavnikom tijelu.

Osim toga u Stalnoj konferenciji gradova i u mnogim narodnim odborima proučava se izvještaj SIV-a i pripremaju se prijedlozi koji će vjerovatno naći mjesto u Rezoluciji o daljoj izgradnji komunalnog sistema koju će Skupština usvojiti.

Na osnovu dosadašnjih priprema narodnih poslanika i narodnih odbora da diskusiju o komunalnom sistemu, pretpostavlja se da će se najviše govoriti o mjestu i materijalnim mogućnostima općina - komuna u narednih pet

IZ SAVEZNE NARODNE SKUPŠTINE Uoči zasjedanja

Prva sjednica Savezne narodne skupštine bit će sazvana, vjerojatno, sredinom oktobra. Nekoliko odbora već održavaju sjednice, ostali su ih zakazali ili će ih u skoro zakazati. Savezna narodna skupština imat će puno ruke posla ne samo učiti ovog, poslije ljetnog odmora, prvog zasedanja. Mnogi značajni zakonski prijedlozi već su pripremljeni, na drugima se intenzivno radi.

Izvještaj Saveznog izvršnog vijeća o iskustvima i problemima komunalnog sistema bit će najznačajniji akt o kome će Skupština, kako se očekuje na prvom zasedanju u oktobru, diskutirati. Narodni poslanici dobili su ovaj izvještaj poodvorno i u komunama se konsultiraju sa našim odbornicima, članovima savjeta i društvenih organizacija o problemima koje bi trebalo pokrenuti i na koje bi trebalo učakati u najvišem predstavnikom tijelu.

Osim toga u Stalnoj konferenciji gradova i u mnogim narodnim odborima proučava se izvještaj SIV-a i pripremaju se prijedlozi koji će vjerovatno naći mjesto u Rezoluciji o daljoj izgradnji komunalnog sistema koju će Skupština usvojiti.

Na osnovu dosadašnjih priprema narodnih poslanika i narodnih odbora da diskusiju o komunalnom sistemu, pretpostavlja se da će se najviše govoriti o mjestu i materijalnim mogućnostima općina - komuna u narednih pet

laborat o ličnim dohodima u privredi imat će značajno mjesto u radu Skupštine. Skupština će razmotriti dosadašnja iskustva i problem raspodjele prihoda pri vrednih organizacija, a posebno sredstva namijenjena za lične dohotke, kako bi se poduzimale daleke mjere za unapređenje sistema raspodjele i nagradivanja.

Najznačajniji zakonski prijedlozi, koje će razmatrati Saveznu narodnu skupština, vjerovatno su oni koji će staviti na nove osnove poslovanje i financiranje u svim javnim službama. Svi ovi zakonski prijedlozi imat će za cilj da se kolektivi u javnim službama materijalno zainteresiraju za ekonomičnije i racionalno poslovanje.

Z. Živković

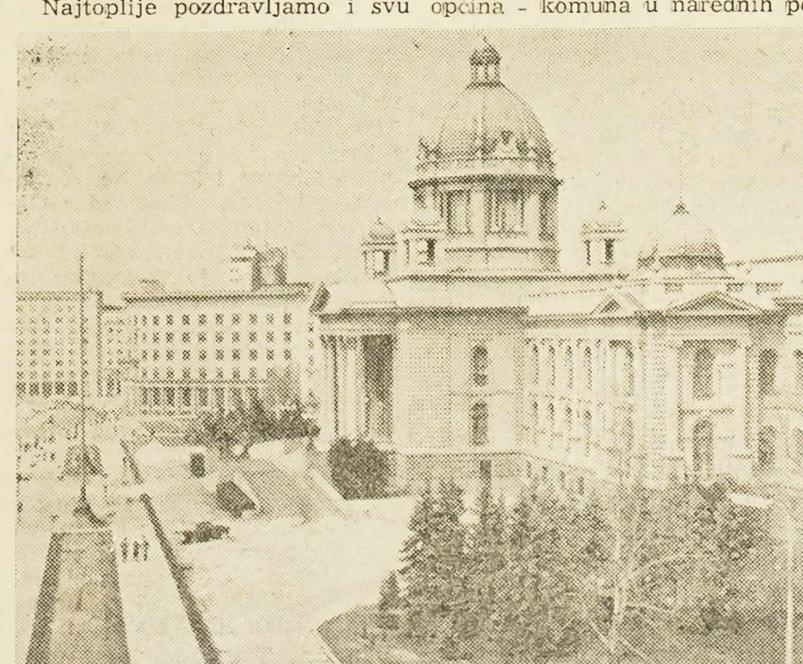
Sazvana sjednica NO kotara

Sjednica Narodnog odbora Kotara sazvana je za 15. listopada. Tom prilikom bit će doneseno više odluka i rješenja o davanju jamstva na kredite. Osim toga, ova vijeće razmatrat će izvještaj o kretanju privrede na području kotara za prvo polugodište 1960. godine.

Na dnevnom redu je i izvještaj o poslovanju Kotarskog zavoda za socijalno osiguranje za 1959. godinu, donošenje odluke o izmjenama i dopunama položajnih plaća službenika NO kotara, službenika sudova i Centra za unapređenje domaćinstva. Bit će donesena posebna odluka o prestanku važenja dosadašnjih propisa o suzbivanju ekinokoka i o držanju, registraciji i tamjanjenju pasa.

Na zajedničkoj sjednici ova vijeće izvršit će se izbor predsjednika Kotarskog suda u Kninu, predsjednika Savjeta za rad NOK-a i predsjednika Kotarske komisije za stipendije. Pored ovoga, izvršit će se razrješenje upravitelja Centra za unapređenje domaćinstva te imenovanje članova privremenog upravnog odbora Kotarskog fonda zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvodnika.

Najznačajniji slijedci ova vijeća izvršit će se izbor predsjednika Kotarskog suda u Kninu, predsjednika Savjeta za rad NOK-a i predsjednika Kotarske komisije za stipendije. Pored ovoga, izvršit će se razrješenje upravitelja Centra za unapređenje domaćinstva te imenovanje članova privremenog upravnog odbora Kotarskog fonda zdravstvenog osiguranja poljoprivrednih proizvodnika. (T. D.)

Savezna narodna skupština

XV. zasjedanje Generalne skupštine UN AKTIVNOST DRUGA TITA

Veliki i impozantni skup državnika svjetske zajednice — petnaest zasjedanje Generalne skupštine UN — ulazi u treću sedmici svog rada. Palača Ujedinjenih naroda i rezidencije pojedinih državnika, postale su pozornicom jednog od najvažnijih dogadaja u poslijeratnom razdoblju. Iako je još rano donosi se neke definitivne zaključke i prognozirati dalj tok zasjedanja svjetske organizacije, danas se već slobodno može kažati, da u New Yorku snažno dolaze do izražaja nastojanja za uspostavljanje atmosfere popuštanja zategnutosti, nastojanja da se pronadu početna rješenja za one svjetske probleme, koja tu zategnutost stvaraju i održavaju.

Sa govornice Generalne skupštine čule su se riječi mnogih staknutih državnika. Ako se izgovor i konferencija nekih predstavnika velikih sila izuzmu početni oštiri tonovi — a nije sklopljeno da se oni ne će i ponavljati — ostaje činjenica da je a mnoge govorove karakteristična ežnja, da svjet krene putem porazumijevanja i mirnog rješavanja spornih problema. Ono to u proteklim danima daje način na zasjedanju svjetske organizacije jesu nastojanja izvanblokovskih zemalja, Tita, Nasera, Nehrua, Sukarna i Nkrumah te premijera Nairu, ostalim državnim vrlo rječito govoru u pravcu napora i nastojanja ovih državnika.

Od osobitog je značaja susret petorice državnika izvanblokovskih zemalja, Tita, Nasera, Nehrua, Sukarna i Nkrumah te premijera Nairu, ostalim državnim vrlo rječito govoru u pravcu napora i nastojanja ovih državnika.

Konstruktivni napor predstavnika država, koje stježe izvanblokovske zemalje, da se Generalna skupština pretvori u tribinu korisnih i plodnih razgovora. Sve više se čuju komentari: no što nisu dosada mogli učiniti »velikim« nastojima učiniti »ma-

To nije samo obična aktivnost, to su dani ispunjeni brojnim kontaktima, službenim i nenormalnim razgovorima, izmjenom mišljenja i nastojanjima da dode do savladivanja prepreka između Istoka i Zapada. Južnoslavenski predsjednik Tito, indijski premijer Nehru, predsjednici Indonezije UAR i Gane, Suanovo, Naser i Nkrumah, ulažu izvanblokovskih zemalja.

OVIH DANA U ZEMLJI

IV. Kongres Socijalističkog saveza radnog naroda Crne Gore, centralni je politički dogodaj ovih dana u zemlji. Nai- me, to je prvi republički kongres ove organizacije, koji je održan nakon V. Kongresa SSR Jugoslavije. Na ovom skupu razmotrena je aktivnost Socijalističkog saveza između dva kongresa, a posebno je analiziran privredni razvoj ove Republike te razvoj komunalnog sistema. Kako je istaknuto u referatu Blaže Jovanovića, u posljednjih 6 godina Crna Gora je zabilježila veoma krupan napredak u razvoju privrede, a napose u razvoju industrije. U tom vremenskom razdoblju za privredni i standard uloženo je oko 170 miliardi dinara, a od toga najviše za izgradnju novih industrijskih objekata. Taj je napredak tim značajniji, ač se ima u vidu da ova Republika spada među naše privredno najnerazvijenije krajeve. Na ovom skupu govorio je i drug Aleksandar Ranković. On je pored ostalog istakao, da je za rad Socijalističkog saveza danas najbitnije to, da on bude postavljen tako, kako bi svakom radnom čovjeku omogućio da u svojoj borbi za opće ciljeve socijalizma može uvidjet sagledati i ispoljiti svoj vlastiti materijalni i drugi interesi. To znači, da on može otkriti stvarnu vezu između svojih licičnih interesa i interesa čitave naše zajednice. Zato je zadatak da se organizacija i djelatnost Socijalističkog saveza postavi tako, da se omogući ostvarenje tog zadatka.

Ovih dana održana je i sjednica Izvršnog vijeća Sabora. Na sjednici je, pored ostalog, prihvaćeno nekoliko zakonskih nactra. Prihvaćen je načrt za konačnu izvršnu računu i izvršenju republičkog budžeta za 1959. godinu. Budžet je prošle godine iznosio nešto preko 18 miliardi dinara. Kako je istaknuto na sjednici, rashodi su ostvareni sa 100 posto, a prihodi premašeni za preko 62 milijuna dinara. Zapaženo je, međutim, da su prihodi još uviđek neravnomjerno prilicali, što je predstavljalo jednu od

Dobrovoljno davanje krvi Uspjela akcija

Jednom prilikom smo se našli u Stanici za transfuziju krvi Sibenske bolnice. Pred Stanicom bilo je dvadesetak lica.

Jesu li česti ovakvi slučajevi — pitali smo šefu Stanice.

— Jesu, ljudi su solidarni.

Tako je bilo i u toku akcije za dobrovoljno davanje krvi, koja je provedena u mjesecu rujnu na čitavom kotaru. Sa tog područja prijavilo se 524 lica, koja su izrazila želju da daju svoju krv, ali je uslijed zdravstvenih razloga, dalo krv samo 175 lica. Tom prilikom je prikupljeno preko 60 litara krvi, a od toga 40 litara na području sibenske općine.

Za ovako velik odaziv dobrovoljnih davalaca krvi najzaslužnije su sindikalne područnice, a naročito ona u TLM »Boris Kidrić«, zatim organizacije SK, upravni odbori poduzeća, kao i pojedinci.

U Kotarskom odboru Crvenog križa ispravili su nam ove slučajeve: Pred pokretnom stanicom za transfuziju krvi u TLM »Boris Kidrić« okupila se oveća grupa ljudi u namjeri da daju krv. Neki su, međutim, fizički slabici i lječici nije dozvolio da daju krv. Oni su na to negodovali, a mnogi su i zaplakali.

U Drnišu se čitava obitelj Ante Semenića — urara, prijavila za dobrovoljno davanje krvi.

Zahvaljujući dobroj organizaciji i zalaganju tajnika Općinskog odbora Crvenog križa Ante Marina, u Drnišu se prijavilo toliki broj lica što ga nitko nije očekivao. Direktor ciglane »Stevi Opačić«, te drugovi Mile i Stevo Cerović najviše su pridonijeli što se u Strmici prijavilo 50 lica.

Za ilustraciju dajemo pregled prijavljenih za dobrovoljno davanje krvi:

U općini Sibenik i to u samom gradu prijavilo se 320. Drnišu 50, Kninu 138, Kistanjana 2, Stankovima 4, Primoštenu 8, Vodicama 2, dok se u općinama Skradin, Tijesno i Oklaj dosad nije prijavilo niti jedno lice.

U Sibeniku su se prijavili slijedeći kolektivi: TLM »Boris Kidrić« sa 176 lica, »Rado 32«, »Dane Rončević« 28, Učiteljska škola 25, »Luka i skladišta 21, Industrija »Krka« 19, NO kotara 13, Tvornica elektroda i ferolegura 4 i Autotransportno poduzeće 2 lica.

M. Orlović

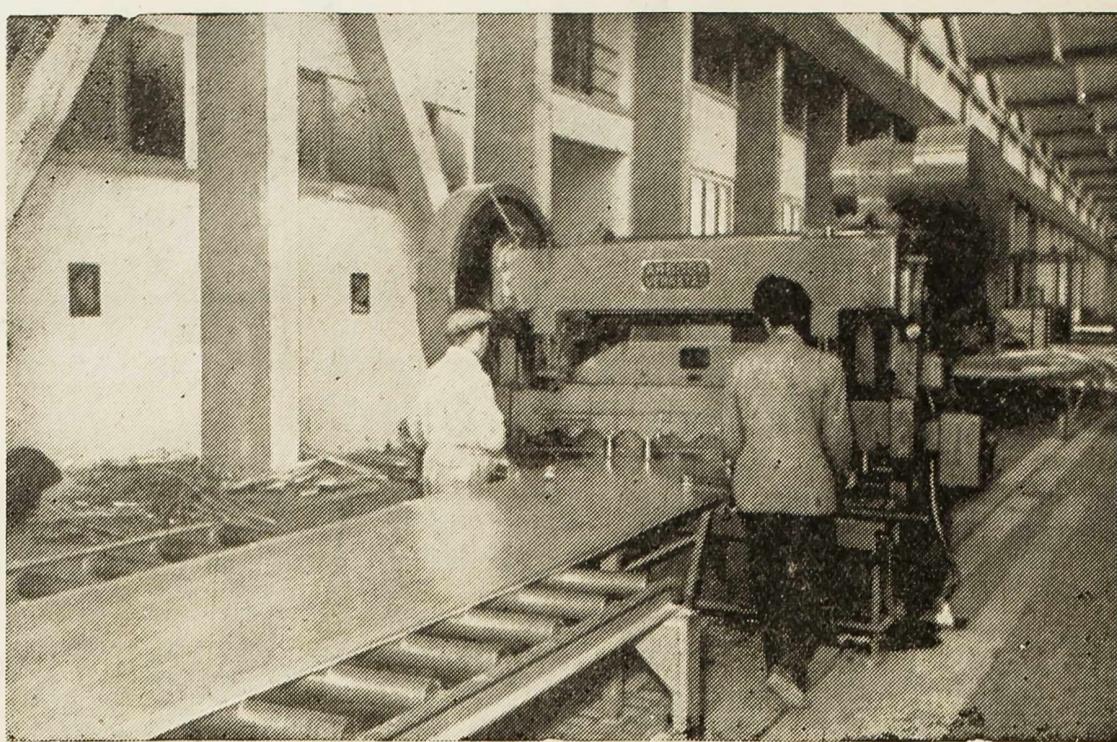
Dobrovoljno dali krv

Prošlih dana na čitavom području kotara organizirana je akcija dobrovoljnog davanja krvi, koja je dobro uspjela.

Donosimo imena lica, koja su dobrovoljno i besplatno dali svoju krv:

Vilko Ungaro, Ivan Marković, Paško Maglov, Sime Stapić, Henrik Kokić, Krešo Kovak, Nikica Stosić, Pave Bujas, Rajna Martinović, Mate Gojanović, Aldo Frua, Nikica Stosić, Ante Jurčas, Dušan Gnjidić, Vice Lokas, Marinko Crnica, Ivan Mimica, Ivan Mrčela, Boško Kljajić, Ante Čelar, Božo Filipac, Nikola Škelin, Mate Jelić, Husein Celić, Dušan Sladoljev, Krste Lukas, Veljko Relja, Josip Strkalj, Nikola Smolić, Josip Trlaja, Hrvoje Tušica, Mire Kljajić, Ante Landeka, Andrija Jelić, Branko Plešen, Mate Vukšić, Vlade Tošić, Dušanka Brkljač, Vesela Vukčić, Marko Jurković, Petar Abramović, Ante Čudina, Nikolka Brajković, Krste Vukčević, Ivan Budija, Franje Šupe, Branko Novak, Vice Ajduković, Vice Krečak, Jela Klisović, Ante Nakić, Lada Škarica, Nikica Skrlep, Jakov Radović, Josip Baljkas, Dragom Rajčić, Marjan Baica, Ferdo Kolački, Franjo Pavunc i Zorka Svirčić.

U slijedećem broju lista nastaviti će se objavljivanje imena dobrovoljnih davalaca krvi.

IZ TLM »Boris Kidrić«

Privreda na području kotara u prvom polugodištu Povoljan razvoj

Privredni razvoj na području kotara u prvom polugodištu ove godine kreće se uglavnom u granicama postavljenim Društvenim planom kotara za 1960. godinu. Polugodišnje ostvarenje, gledano kroz finansijske i naturalne pokazatelje, daje naslutiti da će i godišnji plan sa sigurnošću biti ostvaren, a vjerovatno i prema-

šte. Ukupno uložene investicije u prvom polugodištu iznosi 1,861 milijun dinara ili svega 24 posto od planom predviđenih za ovu godinu. Do manjeg ostvarenja privrednih investicija došlo je zbog spornjeg korištenja sredstava Federacije. Naime, sredstva za pojedine objekte su odobrena, ali su se sporor koristila, pa se očekuje da će dinamika ulaganja u osnovne fondove u drugom polugodištu biti brža.

Zadovoljavajući rezultati u prvom polugodištu polučeni su u izvozu i to kako količinski, tako i po vrijednosti. Izvezeno je 47.809 tona boksita, 41.420 tona feromangana i aluminijskih proizvoda 4.387 tona.

Prosječan broj uposlenih u prvom razdoblju porastao je za 2,1 posto. Ukupno isplaćeni lični dohoci u iznosu od 2,738 milijuna dinara, veći su za 28 posto od onih iz prvog polugodišta prešlo godine. Relativno visok porast platnog fonda rezultat je većih primanja radnika i službenika do kojih je uglavnom došlo nakon uvođenja stimulativnijeg načina nagradivanja u privredi.

Anketu koju je sproveo Odjel za privredu Narodnog odbora kotara pokazuje, da su lična primanja po jednom zaposlenom u privredi porasla od 13,900 dinara u prvom polugodištu prešlo godine na 16.600 dinara u prvom polugodištu ove godine. Lični i osobni dohoci kreću su uglavnom u okviru planiranih osobnih dohodaka. Međutim, kod nekih privrednih djelatnosti su u većem porastu. Na primjer u in-

Ukupno iznose 27 posto, u zanatstvu 28 posto, a u trgovini 16 posto. U građevinarstvu i poljoprivredi su manji od predviđenih.

Privredne organizacije su u ovom razdoblju odvojile 79,1 posto čistog prihoda za osobne dohotke, a u istom razdoblju prošle godine bilo je odvojen 84,8 posto.

Bez sumnje je da su osobni dohoci, koji su porasli za 25,2 posto uskladeni sa porašću proizvodnje i produktivnosti rada. Po red ovoga, pozitivna su nastojanja privrednih organizacija većih sredstava za fondove nego prošlih godina.

Prema općoj ocjeni vrlo dobri ukupni rezultati u kretanju privrede u prvom polugodištu ove godine daju izglede da će predviđeni zadaci Društvenim planom kotara za 1960. godinu biti premašeni. Na osnovu postojećih pokazatelja predviđa se, da će godišnji brutto proizvod biti ostvaren sa 107 posto, a narodni dohodak sa 109 posto.

Na kraju se naglašava činjenica da je do povećanja obima proizvodnje i usluga došlo do više kao posljedica bolje organizacije rada i većeg zalaganja radnih kolektiva, a manje zbog proširenja postojećih kapaciteta.

Posebno je važno naglasiti da je do naročitih uspjeha u porastu proizvodnje i osobnih dohodaka došlo u onim privrednim organizacijama, koje su uvele sistem kompleksnog nagradivanja po jedinici proizvoda. Za sada je takav sistem uveden u 20 privrednih organizacija u kojima je za posleno 6.079, radnika.

T. Dean

Program kina u listopadu

Tri domaća filma su na repertoaru ovog mjeseca: »Crveni balon« je prvi film kojeg ćemo gledati u tri dijela. To je sovjetski film »Tibi Don«, raden po poznatom romanu Mihajla Solohova. Još je na programu i sovjetski film »Prvi dan mira«, koji govori o velikoj ljubavi koja se rodila 9. maja 1945.

Posebno će biti interesantno prikazivanje engleskog filma »Put u visoko društvo«, društvene drame. Ovaj film je nagrađen od američke kritike kao najbolji evropski film u 1959. god., a Simone Signoret za ulogu u njemu je dobila na festivalu u Cannesu 1959. prvu nagradu za najbolju žensku ulogu, a nešto kasnije i »Oscara«. Iako smo »Hamlet« Laurenceom Olivierom i Jean Simmons već gledati prije nekih deset godina, njegovo ponovno prikazivanje će besumne značiti obogaćenje listopadskog repertoara.

I francuska produkcija bit će zastupljena sa svega dva filma. Gledat ćemo uzbudljiv film o povijesnim amerničkim pjevačima lake muzike Pata Boona u društву sa Terry Moore i Janet Gaynor. Oba ova filma je režirao Henry Levin.

Osnovan aktiv upravitelja osnovnih škola

Na inicijativu Zavoda za školstvo NO kotara Sibenik, prišlo se ove godine osnivanju aktiva upravitelja osnovnih škola. Aktivi će se otvarati u svim općinskim centrima. Takav aktiv već je i počeo rad u našoj općini.

Glavni cilj ospozobljavanja ovih aktiva bit će u tome, što će upravitelji uzajamno iznositi utiske, probleme i forme rada u svojim školama, a na taj se način konzultirajući, moći će pronalaziti što bolje i adekvatne rješenje.

Doduše, i do sada je bilo uzajamne ispoštovi i pokušaji rješavanja teškoča, no sve se to svodilo na manje — više povremeni rad. Na ovaj način, okupljeni, oni će moći mnogo lakše, navrijeme, učiti eventualne nedostatke i uz pomoć općinskih organa uznastojati ih otkloniti.

„Kolo“ se priprema

RKUD »Kolo« počelo je prošlih dana s intenzivnim pripremama za ovogodišnje nastupe. Jedan od prvih koraka uprave ovog pjevačkog društva, bio je raspisivanje audicije za prijem novih članova. To se moralo uraditi iz više razloga, te se vjeruje da će ovako popunjeno i ojačan ansambl postići još mnogo uspjeha. Audicija za popunjavanje omladinskog i mješovitog zabora, naišla je na veoma dobar odaziv kod naših građana, što najbolje svjedoči i činjenica da je »Kolo« pristupilo lijep broj talentiranih pjevača. Prvi javni nastup očekuje se na svečanoj akademiji u čast Dana Republike. Poslije toga, u planu je turneja po zemljama krajevima Hrvatske i Slovenije. Mješoviti zbor od 100 članova organizirat će nekoliko javnih koncerata u Rijeci, Puli, Ljubljani i Zagrebu. Svoju posljednje turneju ansambl »Kolo« imao je prošle godine, kada je bio upriličen velik broj nastupa na graditelje Autoputa.

Porasla aktivnost omladine

Nikad dosad omladina sela Kadine Glavice nije uzimala neposrednog učešća u rješavanju komunalnih problema na selu, kao što je ove godine.

Njihova aktivnost je počela na elektrifikaciji sela. Omladinska organizacija je na tim dobrovoljnim radovima dala nekoliko hiljada sati u vrijednosti od oko 1 milijun dinara.

Omladina sada sudjeluje u izgradnji seoskih puteva, uređenju bunara i izgradnji nogometnog igrališta. Omladinci su na posljednjem sastanku diskutirali o izgradnji doma.

Posebnu pažnju poklanja omladina sportu. Oni su odigrali nekoliko prijateljskih nogometnih utakmica s omladincima iz susjednih sela, i sve su rješili u svoju korist. Nemaju vlastitog igrališta i to im pravi velike smetnje. Bilo bi poželjno, da se omladincima pomogne u izgradnji nogometnog igrališta, što bi pridonjelo nagomilnom razvoju nogometnog i drugim okolnim seoskim sela.

Sva tri talijanska filma, koja su na programu u listopadu, trebala bi po svemu da budu vrijedna pažnje. Tu je poznato djelo velikog Fellinija »Dangube«, zatim obiteljska drama »Čovjek od slame«, kojeg je režirao i igra glavnu ulogu Pietro Germi, koji je sjećamo iz »Željezničara« i komedije »Obično nepoznati lopovac u režiji Marija Monicellija i s čitavim nizom poznatih glumaca, kao Vittorio Gassman, Marcello Mastroianni, Toto, Carla Gravina, Klaudia Cardinale i drugi.

Istaknuto mjesto u oktobarskom repertoaru svakako zauzima poljski film »Pepe i dijamant«, režisera Andreja Wajde, koji je postigao brojna međunarodna priznanja. Nosilac glavne uloge u njemu je Ewa Krzyżanowska, koja je ovim filmom stekla međunarodnu reputaciju, a koje nam je poznata iz »Rata«. Kritika je dobro ocijenila i češki film »Vučja jama«, koji se nalazi na programu, kao i norveški film »Devet života«, u kojem se priča o herojstvu Norvežana za vrijeme prošlog rata.

b —

mogosti iz naših općina

IZ Murtera

Nakon turističke sezone

Sada, kada je ovogodišnja sezona na izmaku, možemo nešto više da kažemo o Murteru, njegovim pozitivnim i negativnim svojstvima, o onome što su vidjeli gosti i o onome što je ponekad i nas domaćine zagođalo oko srca.

Svi se mi neobično radujemo kad čujemo, da je ovogodišnja sezona bila plodna, da je broj gostiju premašio sva očekivanja i da se Murter sve više afirmira kao mjesto u kojem se snažno razvija turistička privreda.

Mjesto se širi, uljepljava, modernizira i velikim koracima ide naprijed.

Nije to više onaj prijeratni Murter, sa nekoliko soba za iznajmljivanje i govorom isključivo orijentisan na poljoprivredu i ribarstvo, sa dvoje gostonice gdje su mlađi ljudi mogli naći nekavu zabavu i razonodu.

Turizam prodire svugde u svaku kuću, u svaku ulicu. Stare masline i pjeskovita »Slanica« daju poseban »štumung« ovom mrimom mjestu.

Do jučer dovoljni, dosadašnji ugostiteljski objekti, iako ih se tako ne bi moglo nazvati, jer su sve više nego li ugostiteljski, već danas su problem koji treba hitno rješavati. Sadašnji kapaciteti su i svište mali da bi mogli zadovoljiti potrebe.

Tri gostonice sa jednim restoranom na kupalištu Slanica, natjerali su ovogodišnje goste da se muče sa ishranom, jer postojeći objekti sa nedovoljnom poslužom, nikako ne mogu da zadovolje potrebe.

Postavlja se pitanje što poduzeti?

Jaka volja i aktivnost mještana u ovom slučaju bez podrške

Narodnog odbora općine ostala bi iskapanju osnova velike bazilike

bezuspješna. Murterini su spremni da dadu svoj udio, njihova pomoć ne će izostati, ali treba da se nade netko, tko je zainteresiran. Zar ne bi društvo moglo podignuti barem jedan ugostiteljski objekat? Jer sada, istini na volju, privatnici su ti, koji drže gotovo 90 posto sadašnjih kapaciteta. Kako vidimo društvene organizacije do sada nisu se dovoljno angažirale, nisu posvetile pažnju, iako je bilo mnogo govorova o tome.

Kulturno zabavni život nije onakak kakav bi trebao da budu. Turističko društvo kao glavni inicijator bi barem u toku turističke sezone mora posvetiti više pažnje organiziranju priredbi. Šibenko narodno kazalište moglo bi govoriti barem svakog mjeseca. Cešći nastupi kulturno - umjetničkih društava iz Murtera i okolnih mesta, drugarske večeri i drugo, moglo bi osveježiti jednoličnost dosadašnjeg zabavnog života mesta.

Kino-dvorana, pa i sama aparatura su problem za sebe. Ni najosnovniji higijensko - sanitarni uređaji ne postoje u ovoj kulturno - zabavnoj instituciji.

Jednoglasno mišljenje gostiju jeste: Prirodne ljepote su izvanredne, dok sve ostalo nije na visini, iako se mnogo napravilo u nekoliko posljednjih godina.

Slanica. Njene čari i ljepote poznate su mnogim našim ljudima i bez kataloga i prospekata, bez reklame i razglednicu u boji.

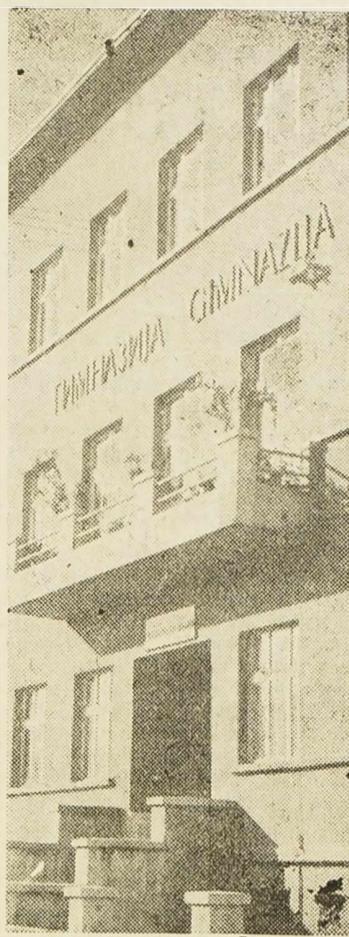
Zar treba dozvoliti da divlja i romantična Slanica ostane takova, bez skačaonica, tuševa, hotela i kupačih kabina?

Murter je mjesto gdje se turism, tek posljednjih godina počinje da snažnije razvija. Mnogo smo postigli, ali još više nam nestaje, vrijeme stvara probleme.

Murterini su dobri ljudi, oni vole svoj Murter i svoju Slanicu, oni se već sada brižljivo pripremaju za iduću sezonu. Kupuju se novi električni štednjaci, rešoi, radioaparati, plinska kuhalja i drugo, jer vele: »Struja će doći još ove jeseni.«

Oni rješavaju vlastite probleme, ali ima i takvih koje oni sami ne mogu rješiti.

Omer Jureta

U POVODU »DJECJEG TJE-DNA« PRORADIT CE MALO KINO

U nizu priredaba koje će se u Kninu organizirati u čast »Dječjeg tjedna«, proradit će i Malo kino. Kompletan opremu za to kino nabavilo je gradsko Društvo »Naša djeca«. Prikrebe Malog kina posjećivat će djeca iz Knina i susjednih sela. (m)

GOSTOVANJE NARODNOG KAZALIŠTA IZ KARLOVCA

Na poziv uprave Doma JNA, u Kninu su 1. oktobra gostovali članovi Narodnog kazališta iz Karlovca. Izveli su dramu Bratka Krefta »Celjski grofovi«. Pridruštovao je velik broj gledalaca. To je bila prva kazališna predstava ove sezone u Kninu. (m)

KOJE ĆE FILMOVE GLEDATI KNINJANI U OKTOBRU

U toku mjeseca oktobra Kino Doma JNA prikazat će 16 filmova i to pretežno u cinemaskop i vistavision tehniki i u koloru.

Od američkih filmova bit će prikazani: »Tetovirana ruža«, »Najveća predstava na svijetu«, »Cajdžinica«, »Dejvi Kroket i pirat«, »Obračun na Atlantiku«, »Mačka na užarenom limenom krovu«, »12 jgnjevnih ljudi« i »Crtačica modela«. Francuska filmska produkcija bit će zastupljena filmovima: »Kockar« i »Onaj kojji mora da umre«.

Talijanski film će predstavljati: »Dangubeck« i »Nepoznati lopovi«. Pored argentinskog filma »Tango ljubavi«, ostalo su koprodukcije stranih kinematografija i to: francusko - austrijski »Slijepi putnik« i talijan-francuski »Skandal na plaži«.

Zdravstveno prosvjećivanje radnika

Na jednom kompetentnom mjestu izneseno je kako radnici u jednom šibenskom poduzeću piju iz iste posude. Iako je primjer izuzetan, baš kad je riječ o poduzeću, on ukazuje na pojавu, koja govori o tome kako se može dogoditi, a i događa se, da se zanemaruje zdravstveno prosvjećivanje radnika. U tom slučaju, netko je zaostali i već u priličnoj mjeri napušteni običaj, prenošen i u poduzeće.

No, ako je to izuzetan slučaj, nisu izuzetni slučajevi, da se u industrijskim poduzećima, ne koriste dovoljno kupaoalice i ostali higijenski uređaji, za koje su utrošena znatna sredstva. To znači, da se toleriraju pojave, koje pojedinima i samom poduzeću mogu biti štetne.

Treba imati u vidu, da su danas radnici u tvornicama dobrim dijelom ljudi, koji žive u selu gdje je zdravstvena svijest nedovoljno razvijena. Poklopiti pažnju njihovom zdravstvenom prosvjećivanju znači istodobno činiti snažan utjecaj na razvitak zdravstvene svijesti onog dijela seoskog stanovništva, koji stalno živi i radi na selu i koji teško prima nove navike. Jer, takvo stanovništvo veoma brzo prihvata napredniji način života, ako ga primjenjuje njegov susjed, čovjek, koji ima dodira s gradom.

Na području našeg kotara, higijenski uvjeti nisu svuda jednaki. To ovisi o ekonomskom razvitu pojedinih područja, ali se i potpuno i svuda ne podudara. Ima, na primjer, područja koja su ekonomski zaostala ali su stanovnički problemi, kao što su čuvanje namirnica, rukovanje njima i slično, ali bi rješenjem najvažnijih problema i zdravstvenim stanovništvom, zdravstvene prilike na području kotara bile mnogo bolje. (Or)

Daci okrečili učionice

Počela je škola, a učionice nisu nog sata. Tu se ispreplišao likovni i tehnički odgoj i ono što se zove kultura stanovanja i u uređenju stambenih prostorija.

Učenici su odstupili od onog šablonskog sivo - bijelog krečenja učionica i unijeli živje boje, zelene i crvene, pa su prostorije dobile prijatniji izgled, sad nekako podsjećaju na sobe iz vlasnitog stana. Učionice su im sad bliže i draže. Onda su ih ukrasili sa nekoliko svojih radova. Na zidovima su prikučili po neki linorez i lijepu sliku.

Za vrijeme izvođenja ovih radova niti jedan dan nastave nije bio izgubljen, a školi bilo ušteđeno preko 100.000 dinara. Zlatne male ruke učenika sve su to učinile.

Nema više šaranja po zidovima i nikakvih drugih šteta. Svatko cijeni taj rad. I mnogo toga odgovognog ispreplelo se u ovoj akciji, koja zasluguje da se istakne. (M)

VINO NIJE VODA

Berba je počela: krišom, zavrenički, bez galame, bez ubičajenih pozdrava. Pa, štoviše, ovo puta je izostao i oglas u kom se preciziraju datumi o službenom početku berbe.

Zbog suše i nerodice ovogodišnja ljetina ne će biti obilata, (neki vele, ni prošječna). U redu. Ali u ovakvim i sličnim prilikama željeti bi bilo da preciznije djeleže zakon ponude i potražnje.

U protivnom slučaju, dogovorenje cijene ne će se pozitivno odraziti na tržištu općenito, a s tim i na psihologiju proizvođača. Princip socijalističke trgovine sastoji se u zatvarjanju škara, tj. pomoći realnim cijenama stimulirati proizvođača na jaču proizvodnju, a istovremeno da te cijene ne prelaze granicu kupovne moći potrošača, da budu pristupačne. Uostalom, mi bismo već sada moralni voditi računa i o jačem izvozu vina, koji će uslijediti ranije ili kasnije.

Za vrijeme stare Jugoslavije, pored anarhije na domaćem vinском tržištu, mi smo imali i čitav niz organizacionih i tehničkih nedostataka, koji su kočili tipizaciju naših vina. Nedostatak takve tipizacije, uz očiglednu spekulaciju vinskih veletrgovaca (koristenje subvencija za izvoz vina na inozemna tržišta i t.d.) dovodili su do takozvane vinske krize, koja je vodila totalnom osiromašenju vinogradara. Uostalom, zar nam još nisu u životu sjećanje slike iz šibenskog pristaništa, gdje bi se okupilo desetine brodova natovarenim vinom, koje se prodavalo uz cijeno do 1-2 dinara, po litri?

Dakle, jesen je tu pred našim vratima. Vinogradari razgovaraju u cijenama, o skupoci bačava, o nedostacima prošlogodišnjeg otprilike, kad je obrano grožde čekalo po petnaestak dana na ledini, da bi se konačno utovarilo u kamione, iz kojih je uveliko cijedio mošt, ostavljajući za sobom trag po svim cestama i putevima, i to zbog loše organizacije, zbog nedovoljnih i zakašnjenih priprema. Istina, kapaciteti naših vinarija nisu još takvi da bi mogli sve viške grožde koje u datom mo-

mentu proizvođači nude otkupnim poduzećima. Ali kad netko iz otkupnih poduzeća zareda slijema i reče seljacima: »Počnite tad i tadi, mi dolazimo kamionima.« Tada je to obaveza, koja se u odgovarajućem roku mora provesti u djelu. U obratnom slučaju gubi se povjerenje, što opet povlači za sobom negodovanje proizvođača, gubitak vremena i gubitak jednog dijela ljetine.

Govoreći o otkupu, mi istovremeno mislimo i na cijene grožđa,

odnosno vinu, koje nisu uvijek u realnom odnosu prema troškovima proizvodnje. U početku otprilike, kao po nekom pravilu, određuju se minimalne cijene, a zatim se postepeno dižu, što se redovito ponavlja iz godine u godinu. Mali i siromašniji proizvođači, članovi poljoprivrednih zadruga, koji savjesno izvršavaju obaveze prema zadruzi, ostaju prikršteni za onoliku razliku koja postoji između prvih i posljednjih cijena. Oni prvi predaju vino zadrugama — uz najnižu cijenu. Njima je spekulacija strana, jer su je često puta osjetili na svojim ledinama, dok oni drugi, ekonomski jači čekaju pogodnije prilike (kasno ljetno) da bi se koristili povišenima cijenama i pogodnjim okolnostima uopće. A pored toga pojedine zadruge, da i opravdale povišenje cijena izmišljaju razna imena, običnim vinama i na taj način izazivaju zbruku na vinskom tržištu i izigravaju dogovorenje cijene. Sve to negativno djeluje na psihologiju proizvođača, dajući im da znaju da dogovorenje cijene nisu nešto neprikosnoven; da one mogu biti — i ovakve i onakve, što opet ima za posljedicu uzdržavanje od prodaje...

Vino nije voda, vino je voda. Ima ga i onda kad ga nema, i nema ga tada kad ga ima. Kise su pale, Krka je nabujala. A dok je Krke i šećerne repe, bit će i vina. Kapat će dinar po dinar bez velikog truda. Kupovat će se nove bačve, iako stare i dotrajale ne idu još u rashod. Netko će gundati na nerodicu i sušu, a netko će blaženo smješkati uz »mlado vino«.

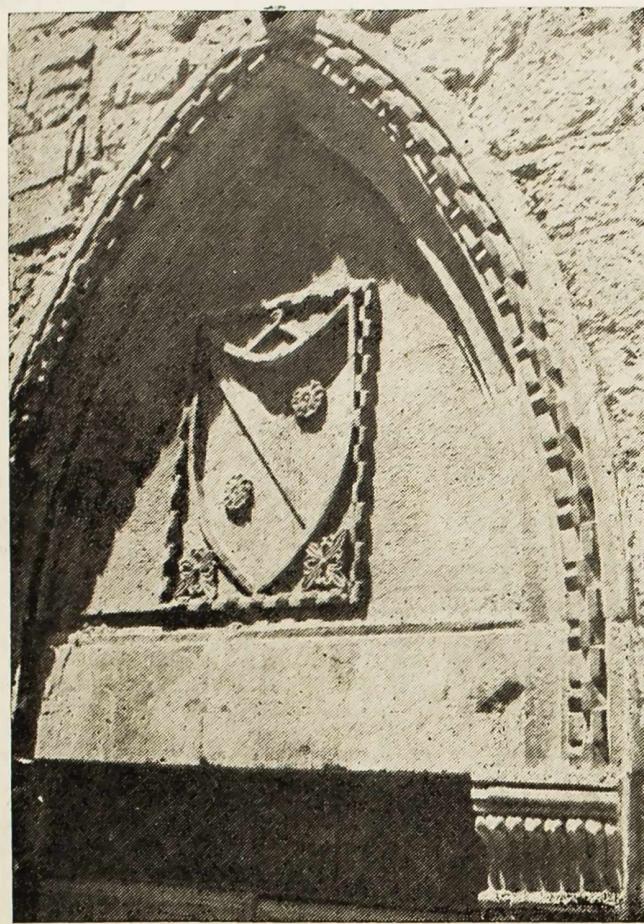
Planinski pastirji u Ecuadoru (Južna Amerika) svojom frulom, rondadorom ponavljaju jednu melodiju dok se ne hipnotiziraju, a slijede ne smute.

Paris razmjerno od svih grada, va najviše troši puževe za hrana. Svake godine parizlje pojedu 60 do 80 vagona puževa.

Stari Egipčani lovili su ptice pomoći kuhinji mačaka.

Historijski spomenici

U srednjevjekovnom Šibeniku bilo je više plemičkih porodica, čiji su članovi često bili i šibenski gradski knezovi. O mnogima od njih još uviđamo vrlo malo.

Međutim, ostalo je dosta spomenika na njihovim kućama. Jedan od njih je i portal na kući Zuliana na Dobriču.

U timpanonu tog portala nalazi se grb plemićke obitelji Divnića (Difnico). Ne zna se točno kada je tu postavljen. Vjerojatno - poput nekih drugih spomenika - pred kraj XV. vijeka, što možda govori o tome, da su tada te obitelji doživljavale svoj najveći uspon ...

J. Celar

Izložba kipara R. Duhovića

U prošlu subotu otvorena je u Društvenom domu izložba akademskog kipara Radoslava Duhovića, gosta iz Splita.

Među umjetničkim likovnim manifesticama, ne tako čestim u našem gradu, od Oslobođenja na ovamu, evo prvi put jedne samostalne kiparske izložbe.

R. Duhović, rođen 1929. u Žrnovu na otoku Korčuli, završio je 1951. srednju umjetničku školu u Splitu; upisao se zatim na kiparski odjel Umjetničke akademije u Zagrebu, na kojoj je diplomirao 1955. u klasi profesora Kršinića, našeg eminentnog majstora kipara. Otad je član Udrženja likovnih umjetnika Hrvatske (ULUH), a od 1956. radi i kao nastavnik na Školi za primijenjenu umjetnost u Splitu. Sudjelovao je dosad na svim regionalnim izložbama ULUH-a (u Splitu, Dubrovniku, Zadru i Rijeci).

Prušu samostalnu izložbu imao je ove godine u Splitu, a istu je evo sada priredio ovdje, u Šibeniku.

Na njegovim radovima uočljiva je razvojna linija od solidnih temelja realističkog shvaćanja i oblikovanja po prirodi, pa do upravočavanja forme i stilizacije u ritmičkim odnosima u stilski ujednačenu cjelinu.

Ponesen u svom stvaralaštvu kompaktneču masu, uobličava svoje figure čvrsto i zbijeno izbjegavajući svako prenaglašeno odvajanje dijelova od osnovne. Udvoljavajući time primarnim elementima skulptorskog meteja, u savremenom shvaćanju plastičnog govora i znalačkom vještinom u obradi materije, donosi nam svoje realizacije u jednom sažetom i efektном stilu.

U tim figurama, iako malim po veličini i ponegdje sa uočljivim digresijom u proporcijama, ima monumentalnosti i jačine. Bliske su nam i razumljive svojom tematikom, a slobodom obradom i poetičnošću pružaju izrazit estetski užitak.

Na njegovim crtežima, iako maniriranim, efektno se očituje skulptorski nerv i smisao za kompoziciju. Na njima je jasna i izrazita recipročnost i veza između doživljaja i izraza, koji su u konceptu, logični i čvrsti.

Najuspješniji je u figurama s poantom na pojednostavljenu formu i jasan izraz, ali i u oni-

ma sa efektним detaljima, kao na pr. u aktu djeteta i skerzu majčinih stopala kod »Majke i djeteta«.

»Ležeći akt«, »Majka i djetete«, »Glava djevojčice« i »Citateljka«, sve u kamenu, iako se osjeća jak utjecaj njegova nastavnika Kršinića, imaju kvalitete profinjene osjećajnosti za formu i ritam i ujedno pokazuju vanrednu vještina o obradi materije. Zatim

»Očaj« i »Zbjeg«, u gipsu, malo drukčije koncepcije i tretmana, pod utjecajem su Meštrovića i izraziti u svojoj dramatičnosti i prividnoj jednostavnosti. Pa »Kolo«, u plitkom reljefu, kontrastom obrade i igrom svjetla na figurama i rustičnoj osnovi ...

Sve su to djela iskusna majstora u obradi materije.

U tako skušenoj prostoriji s nepogodnim osvjetljenjem, mnoge fineze u tretmanu forme na figurama ne dolaze do izražaja;

a kako iz istih razloga nema mogućnosti da figure obilazimo, mnoge izvrsno modelovane par-

kultura - prosvjeta - kultura

Odgovni problemi

Dijete u razorenoj porodici

Porodica je najpogodnija sredina, prirodna i društvena za umni i fizički razvitak djeteta. Zdrava i kulturna, napredna i savremena porodica odgaja mlado biće u duhu vremena, dobre gradane i buduće očeve i majke. Iz harmoničke porodice imamo sigurno pozitivno dijete sa svim ljudskim atributima. Prema tome, ljubav i briga roditelja predstavljaju u odgoju djeteta isto tako važan faktor, kao sunce, zrak i ishrana u fizičkom pogledu.

Nedostatak pažnje i brige u djetinjstvu, sigurno će ostaviti teški psihički ozljed na ličnost djeteta. Nesredene i razorene porodice u kojima je poremećen međusobni odnos, predstavljaju ozbiljan društveni problem, ne samo što su one izvor teškoća za današnje odrasle generacije, nego još više, što iz takvih porodica dolazi na tisuće nesretne i oštećene djece od kojih će mnogi u blizoj i daljini budućnosti biti tretirani zajednicu, opasni po sredinu u kojoj se kreću, a sigurno i društvo kao cjelini. John Boxlby mentalni higijeničar, vršio je uime Ujedinjenih nacija detaljna istraživanja o problemu djece iz razorenih porodica i došao do zaključka, da je 66 posto od te djece, teške naravi, odnosno da i spoljni neki moralni nedostatak. Djeca iz sredenih porodica, pokazala su samo u 12 posto neka odstupanja od normale. Ovakvim se studijama bavi više učenjaka u svijetu. Tako je američki učenjak Gluk ispitao 966 slučajeva maloljetnih prestupnika i ustanovio, da je 429 od njih

raslo u razorenoj porodici. Drugi Amerikanac Armstrong, ispitao je slučajevje 660 maloljetnih pretpustnika, pa je utvrdio, da je 39 posto od njih doživjelo razdor i rasulo porodice već prije svoje četvrte godine, a 28 posto od njih poslijе četvrte godine, ukupno dakle 67 posto iz razorenih porodica. Proučavanja neuroza američkih vojnika u Drugom svjetskom ratu pokazalo je, da je od 2.228 proučavanih slučajeva 48 posto od njih iz razorenih porodica. Tako bi smo redom mogli nizati statistike. Koliko se jedno u nesretnu osjeća dijete u razorenoj porodici, pokazat će i ovi primjeri:

Sinčić od 8 godina, jedinac, nekoliko mjeseci poslije rastave roditelja, jedno poslije podne bio je neobično tužan i snužden. Poglavljišni majka niješo sina po kosi, brižno ga je upitala za razlog takvom stanju i raspoloženju. Umjesto odgovora, majka je čula ovu rečenicu: »Mamice, ja sam siroče.« Dijete je zatim brižnulo u plać. Kad ga je majka uverivala, da to nije tako, jer imam mamicu, igračke i sve što mu treba, dječak je prekinuo majku i kazao: »Ja to sve imam, ali ja nemam uza se moga tatu i ja sam onda siroče.«

Jedna rastavljena žena piše svome ljubavniku, neka joj za kćerkicu donese jednu reliku lutku i slikovnicu. »Mislim, da ćete na taj način Zorica zavoljeti«, piše ona njemu. Kad je majka sapčila to djetetu, dobila je ovaj odgovor: »A ja ne ću da on dođe. Ne treba mi ni lutka, ni slikovnice, ni bomboni. Meni treba samo moj tata.« Još teže je kada djeca u takvim počudnim situacijama počinju napuštati dom, što ih neminovalo dovodi do skitnje i prestupništva. Nije lako napustiti dom. Jadan je to život. Opravданo je svu tu djecu Viktor Igo nazvao »djadnici«. Opisujući djecu pariškog predgrađa, kaže o njima ovo: »Pariz ima jedno dijete, zove se Gamen. To malo biće je veselo. Ono ne jede svakog dana, a ide u pozorište svakog dana, ako mu se prohtije i svako veče. Nema košulje na tijelu, nema cipela na nogama, nema krova nad glavom. Živi u družinama, skita se po kaldrmi, stanuje pod vredrim nebom, nosi stare pantalone svoga oca, koje mu silaze do ispod peta. Trči, vreba, traži i gubi vrijeme. Odbija dimove, pljuje kao propalica, redovan je posjetilac krčmi, poznaje se s lopovima, govori šatovački, pjeva masne pjesme. Ovo bijedno dijete pariškog predgrađa živi, raste, razvija se u patnji licem u lice sa društvenom stvarnošću.«

U svestranom odgoju omladine, budućih aktivnih članova našega društva, estetski odgoj ima vrlo značajno mjesto i ulogu u formiranju ličnosti i uzdizanju kulturnog nivoa naroda. Umjetničke manifestacije svojom zornošću naročito mnogo pridonose tome cilju, pa je zato neophodno, da takve priredbe budu posjećivane, naročito od strane škola, uz vodstvo likovnog pedagoša i njegovo prigodno izlaganje.

Mi smo drugu Duhoviću zahvalni, što svojom izložbom donosimo tim istaknutim ciljevima i želimo mu u daljem radu još veće uspjehe. M. J.

Zimska večer. Činovnica Gradske štedionice vraća se iz grada. Hladno je, pa se žuri kući. »Dobar večer, teta!« Mlada žena zastade, ogleda se, da vidi odakle dolazi dječji glas. Uza zid je naslonjena djevojčica u starom kaputu predugljih rukavaca. Ruke je gurnula u njedra. Jedna čarapa pala joj je preko cipele. Drhće i evokće. »Što radiš ovde djevojčice? Zašto nisi kod kuće?«

»Čekam još 5 dinara za mamu Veru. Mama Vera se ljuti, kad joj premalo donesem.«

Zena se zamislila. Što da radi s djevojčicom? Mala Božica prekine dvomicu. »Teta, ja bih u kino.« Osjećala se sretnom uz nepoznatu ženu. Na rastanku joj reče: »Teta, hoćeš li i sutra proći ovuda, ja cu te čekati.« Božica je zaista tetu čekala na istom mestu. Međutim, teta se raspitala što bi mogla učiniti s malom. Za-

kazali su još jedan sastanak. Božica je još jedamput sačekala »tetu« koja ju je povela ravno na Jordanovac u omladinsko žensko prihvatištvo. Porodični dosje male Božice je ovaj: Majka se preudala. Dovela je u novi brak Božiću i dvije sestre. Očuh ju je potkušao ubiti, a zatim je protjerao. Zato je bio kažnjen. Preuzela ju je Vera, koja se za nju nije ni malo brinula, pa joj je skitnja i prosjačenje bilo jedino zanimanje.

Ovo je jedan od niza primjera, koje bismo mogli nabratati iz života djece, čije su porodične prilike narušene. Ta su djece teško moralno i materijalno ugrožene. Njihov je život potpuno neuredan i dezorganiziran. U mnogim slučajevima sama bol, patnja i očaj.

M. Mrđen

Djeca u igri

film

od srijede do srijede

Noći Lukrecije Borgije

FRANCUSKO - TALIJANSKI FILM. REŽIJA: SERGIO GRIECO

Već samo ime Lukrecija Borgija izaziva asocijaciju na razvrat, orgije, svirepost i zločine, a ako se još filmu dade naziv »Noći Lukrecije Borgije«, onda je nešto komercijalnije od toga teško zamisliti. Možda će gledalac privučen naslovom ostati da tek manji dio filma odvija noću i u budoaru razbludne Lukrecije, ali je zato ono drugo puno borbe, uzbudljivih i napetih scena, naravno za one, koje onakve scene uopće mogu više uzbuditi. Jer, sve je izvedeno na jedan otrcan i banalan način, potpuno u stilu i duhu petparačkih romana u nastavcima, te kao što oni čine šund u literaturi, ovakvi filmovi to isto znače u filmskoj umjetnosti, uza svu njihovu spektakularnost, zanatsku vještinsku i tehniku, kojom su pravljeni. Ako bismo tražili opravdavanje za njihovo mjesto u repertoaru, mogli bismo ga naći jedino u punjenju kase kina, samo, s tim bismo se teško mogli složiti.

Moj ujak

FRANCUSKI FILM. REŽIJA: JACQUES TATI

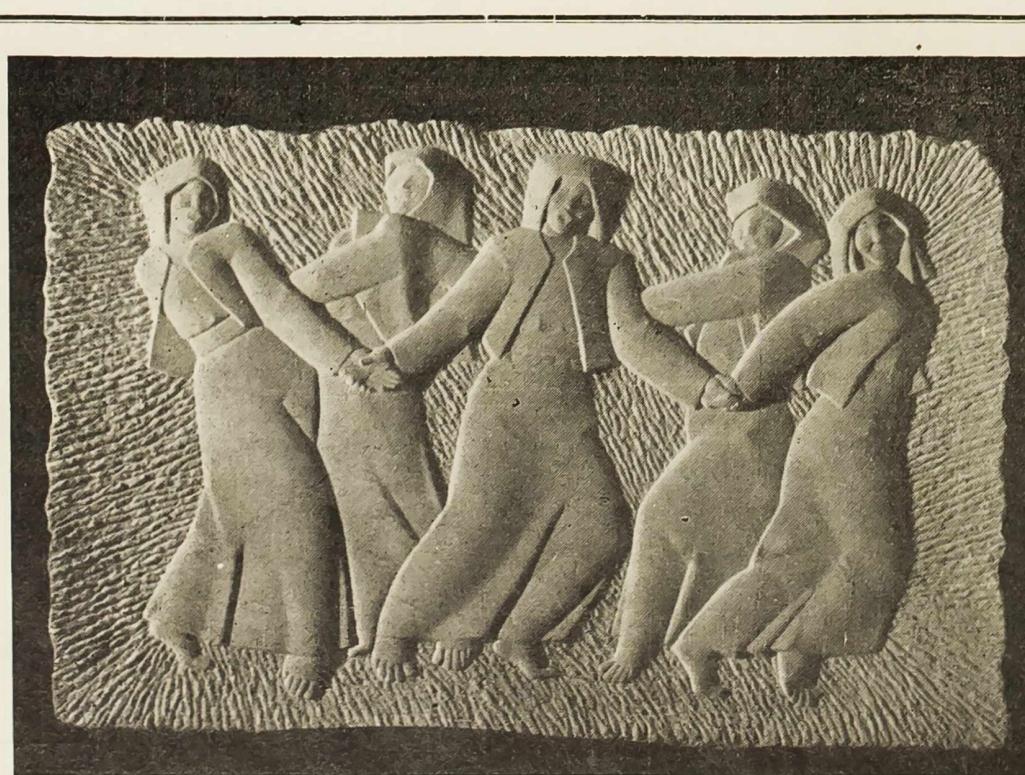
Tatiju je trebalo tri godine za izradu ovog filma, a gledaocu je malo prisustvovanje samo jednoj predstavi, da bi shvatio sve ono što je on namjeravao da prikaže ne samo filmom u cijelini, nego i svakim njegovim detaljom. U nastojanju da dade jednu satiru na bezdušnost ere mehanizacije, koja prodire u sve vidove života i u koju mnogi bezglavu srljavaju, na svu apsurdnost života koji je zasiten tekinama moderne tehnike, Tati (scenario, adaptacija, dijalazi, režija i glavna uloga) je pedantno izradio svaku scenu, dajući

svakoj pojedinsti određeni smisao, a duhovitost kojom je sve začinjeno vrijedna je najboljih tradicija galskog duha. Osebnjost njegove komičke činjenice da ona već prerasla u jedan originalni stil, kojeg karakterizira škrto u riječima, gotovo pantomimička izražajnost pokreta i nemametljivost. U ovom filmu je za jače nagađavanje ideje filma iskoristio čak i svjetlost i boje. Danas Tati predstavlja veliko ime u francuskoj kinematografiji, a tome je svakako mnogo pridonio i ovaj film, treći kojeg je napravio i kojeg je itekako vrijedna pogledati.

Skandal na plaži

TALIJANSKI FILM. REŽIJA: MARIO CAMERINI

Diskusiji, koja se ovih dana u našoj štampi vodi o prijeđim filmova, može da posluži kao prilog i naslov ovog filma. Našim uvoznicima izgleda nije bio dovoljno komercijalan originalni naslov »Praznici u Ischiji« (Vacanze a Ischia), iako bismo pretpostavili da će i sama imena glumaca, kao Vittorio de Sica, Paolo Stoppa, Antonio Cifariello, Maurizio Arena, Myriam Bru, Nadia Gray i ostala, privući pažnju publike. Inače sam film je još jedan u nizu onih talijanskih zabavnih filmova a la »Siro mašni ali lijepi«, koje Talijani u zadnje vrijeme serijski proizvode, a koji osim lake razonede služe propagandi turističko-atraktivnih specijaliteta Italije, bilo prirodnih, kulturno-historijskih ili pak samih specifičnosti njihovih stanovnika. U ovom filmu je interesantan ispreplitanje pet različitih priča, koje su dio svih onih puštolovina, koje se događaju na jednom svjetskom ljetovalištu. Lijepo žene i muškarci, slikoviti pejzaži, šarenilo, pa čak i mjestimčine duhovitosti, dano sve u jednom životnom tempu, koji nije ni u jednom času dozvoljava monotonalost, čine i pak prijatnim gledanje ovog filma. — b —

R. Duhović

gradske vijesti

Srijedom u 7

JAVNA TRIBINA Radničkog sveučilišta

Srijeda, 5. X. — Privredni razvitak Jugoslavije i problemi automatizacije. Predavač: dr. Dušan Čalić predsjednik Savjetovanja za naučni rad NRH.

Srijeda, 12. X. — Aktuelni razgovori: Savremenost, mi i kazalište. Predavač: Miljenko Mihailović, redatelj Narodnog pozorišta Beograd. Dvorana Društvenog doma. Početak u 19 sati.

ŠIBENIK KROZ TJEDAN

KINEMATOGRAFI

»TESLA«: premijera engleskog filma — HAMLET — (do 6. X.) Premijera talijanskog filma — COVJEK OD SLAME — (7. do 9. X.)

Premijera američkog filmeskop filma u boji — BERNARDINE — (10.—16. X.)

»20. APRILA«: premijera francuskog filmeskop filma u boji — ŽENA I NJENA IGRAČKA — (do 9. X.)

Premijera francuskog filma u boji — CRVENI BALON — (10. X.)

Premijera engleskog filma — PUT U VISOKO DRUŠTVO — (11. do 16. X.)

»SLOBODA«: premijera češkog filma — VUČJA JAMA — (do 8. X.)

Talijanski film — SIROMASNI ALI LIJEPI — (9. do 11. X.)

Premijera francuskog filma — SASTANAK SA ĐAVLOM — (12. do 15. X.)

DEŽURNE LJEKARNE

Do 7. X. — I. narodna — Ulica Božidarova Petranovića Od 8. do 14. X. — II. narodna — Ulica Bratstva i jedinstva.

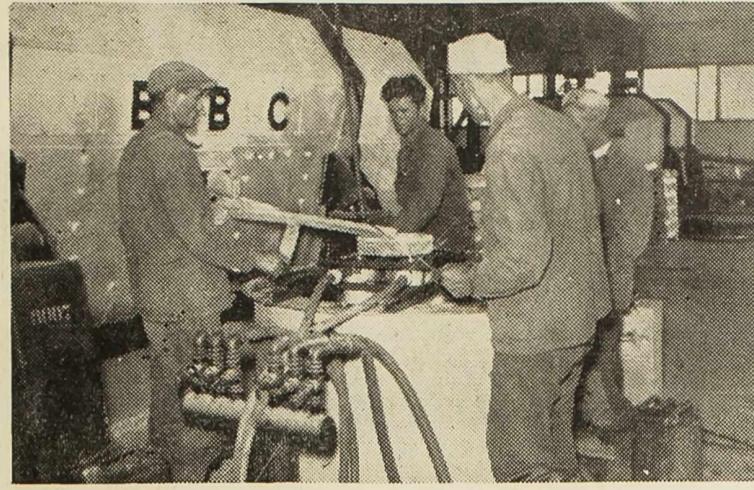
Iz Matičnog ureda

ROĐENI

Nada, Ilije i Marije Pavasović; Rosanda, Branke i Božice Gadić; Veselka, Živke i Milice Šuša; Siniša, Ante i Verosine Rokić; Maja, Roka i Antice Skroza; Boris, Ivana i Ike Filipović; Ljiljana, Bogdana i Perke Kalić; Radmila, Ilije i Vasilije Gnjidić; Zlatko, Ludviga i Milke Odak; Milenko, Jareb Malević; Dragica, Uroša i Milke Skrobolja; Desanka, Konrada i Franje Jurčić; Nada, Sime i Marije Alviž; Dara, Marka i Stane Goleš; Oliver, Vojislava i Jelene Tošić; Branka, Pilipa i Marice Krečak; Ivica, Milivoje i Roksanda Franjin - Pečarica; Branka, Žarko i Marice Rupić; Nikola, Mirke i Draginja Đurica; Davor, Ljube i Nedjejka Milošević; Joso, Milana i Ane Novak; Lidija, Ivana i Katarine Matić; Anton, Živke i Marije Storić; Alenka, Bolanča Ivanice; Žarko, Milivoja i Ande Gracin; Jelenko, Marka i Anice Suljak; Davor, Roka i Milice Pašara; Sandra, Budimira i Marije Ćišin - Sain; Iris, Filipa i Marije Buzov; Rosana, Nikice i Marije Grubelić; Srečko, Jere i Danke Mihaljević; Srečko, Aleksandra i Ane Knežić; Vlasta, Nikole i Jušte Jelovčić; Ana, Marka i Kate Radnić; Joško Stipe i Tone Vukičević; Irena, Janka i Marije Damjanić; Tino, Ive i Ane Alviž; Ljiljana, Mate i Jakelić; Tomislav, Josipa i Vinke Bonjolo; Vojna, Sime i Dragice Klarin; Krešimir, Zvonimir i Zdenko Lovreković; Vojislav, Danila i Anke Stojanović; Mario, Antuna i Ankice Škorin; Zoran, Ante i Marije Markoč; Slobodan, Predraga i Vinke Perić; Željko, Lazare i Milene Bešević i Marina, Ante i Romane Antolos.

VJENČANI

Matov Mate, rad. — Kurtović Milica, rad.; Graš Mirko, služb. — Vukman Ana, domać. — Jurin Jere, stolar — Furčić Josipa, domać. — Radić Stipe, stolar — Gracin Marija, rad.; Đelalija Mirkina, rad. — Rakic Marija, rad.; Rekić Kadir, rad. — Ivančević Ines, rad. Škugor Bruno, mehan. — Juras Milka, služb.;

Lijevanje aluminija

STARI ŠIBENIK

OPĆINSKE FINANCIJE 1808. G.

27. veljače 1809. sastalo se Vijeće Općine šibenske da izvrši redovitu smjenu polovine općinske Uprave i raspravi završni račun Općine za budžetsku godinu 1808.

Zasjedanju ovoga od vlade imenovanog općinskog zastupstva prisustvovali su svih njegovih članova osim jednoga: načelnik Jakov Divnić Mihetić, tri člana općinske Uprave (četvrti se određao), sa zvučnom titulom »muđak«, te 24 vijećnika. Vijeće nije više bilo ekskluzivno plemićko, kao za vladavine Mletaka: više od dvije trećine zastupstva sačinjavali su građani, većinom imućni trgovci (među njima otac Nikole Tommasea). Pored feudalnog, Napoleonova vladavina razbijala je i raniji konfesionalni okvir zastupstva, postavivši za vijećnike tri pravoslavaca: Srbe Todoru Kulisiću i Đuru Popoviću te potalijančenoga Grka Andriju Ruggieri-ja. Francuska je vlast, dakako, nastojala da u općinskom zastupstvu bude što veći

broj njih odanih ljudi (stanovništvo Dalmacije bilo je, u golemoj većini, protiv Francuza); za osmostruških vijećnika austrijska je policija kasnije utvrdila da su bili izraziti frankofili i francmasoni (takvim su označeni i načelnik Mihetić i općinski tajnik Kazimir Draganić).

Zasjedanju Vijeća prisustvovalo je i šef upravne vlasti šibenskoga kotara (»distrikta«), delegat Cataša.

Izbor nove dvojice »muđaka« izvršen je u običajenom procederom: najprije su izabrana četiri kandidata (svaki je vijećnik smio na glasovnicu označiti samo dva imena), a onda su ovi pojedinačno stavljeni na glasovanje. U izboru kandidata nije bilo sloboge: predloženo ih je ništa manje nego 18; samo dvojica dobila su po 10 glasova.

Složni, može se kazati: jednodušni, bili su, međutim, vijećnici kod glasovanja o predloženom završnom računu Općine, jer kad su dva vijećnika - revizora

tog računa dali Vijeću svoj pismeni izvještaj, pun hvale za općinsku Upravu i posebno za njenog člana, administratora - blagajnika, »mudrog« Simuna Pekića (koga, uza sve to, nitko nije, među 18-oricom predloženih kandidata, udostojao ni da spomenе!), njihov je prijedlog o odborenu računa prihvatan samu sa jednim protivnim glasom (načelnik i trojica »mudrih«, kao članovi Uprave, te oba revizora izuzeti su od glasovanja), a ovaj je uvođen sam protiv stavaka 6, i 11 rashoda (o prihodima nije se glasovalo).

Završni račun iskazan je prema propisanom obrascu. U Dalmaciju tada važila tkzv. »mala mletačka livra« (20 solidi; svaki solid ima je 12 denara), čija je vrijednost bila znatno smanjena.

Ovaj za šibenske općinske finančije onoga vremena značajan dokument objavljujemo u njezinu izvornom obliku, a u vjernom prijevodu.

R A S H O D I	Utrošeno			P R I H O D I	Os.vareno		
	livara	solida	denara		livara	solida	denara
1 Plaća i troškovi ureda	2.246	6	—	1 Kamati od pozajmljenih glavnica	—	—	—
2 Kamate za dugovanje glavnice	—	—	—	2 Liveli i daće	290	18	—
3 Liveli, daće i zakupnine	—	—	—	3 Zakupnine od kuća, posjeda i zemljišta	—	—	—
4 Ulice	—	—	—	4 Naknade i preplate	—	—	—
5 Vode, kanali i mostovi	409	—	—	5 Takse dozvola i globe općinskog redarstva	99	9	—
6 Cišćenje trgovca i ulica	160	16	—	6 Takse prijepisa uredovnih spisa	425	18	—
7 Groblja	—	—	—	7 Razni prihodi	11.312	5	6
8 Naknade i preplate	—	—	—	Svega	12.128	10	6
9 Ustanove milosrda	—	—	—	Pretičak iz godine 1807.	112	17	—
10 Noćna rasvjeta	—	—	—	U k u p n o	12.241	7	6
11 Općinsko redarstvo	4.987	12	—				
12 Povratak priporoči	1.519	—	6				
13 Razni rashod i	1.081	18	—				
14 Rezervni fond	—	—	—				
U k u p n o	12.404	12	6				

Ovakav kakav je, završni račun Općine šibenske za 1808. g. svjedočanstvo je, zapravo, samo jednog fakta: tadanje komunalne mizerije ove Općine, i to dano u najopćenitijim crtama. Ni izvještaj revizora ne upotpunjava slike ove mizerije. Srećom, na par araka papira, pišući i precrtajući, sastavljač ovog završnog računa ostavio nam je značajnu specifikaciju općinskih prihoda i rashoda unutar pojedine računske stavke, koja predstavlja izvod prvoga reda za jedan očit komunalnih prilika i života Šibenika tog vremena. Ta specifikacija je, ustvari, više komentara nego dokaznica jednog financijskog dokumenta, pa slobodno možemo pustiti nju da govori. Malo će što trebati dodati joj.

K stavci »Plaća i troškovi ureda« naš izvor specificira da je 1160 livara i 15 solidi potrošeno na troškove ureda (od toga 312 livara i 11 solida za »svjećenjake, tintarnice, police za upisnice, fascikle i stol«, a 3085 livara i 11 solida na plaće i honorare službenika). Tajnik Kazimir Dranić imao je 200 livara mjesecne plaće (Općina mu je ostala dužna 280 livara), pisar Marko Juliani 60 livara, služitelj Franjo Kolombo 30 livara mjesечно i 12 solida za svaki izvršeni oglas (1808. g. bilo ih je malo — svega 22; stoga je Franje tražio povisiti, pa mu je ovu — 10 livara na mjesec — općinsko Vijeće, odmah nakon izglasovanja odobrilo). Dvojici Franićih nestalnih pomoćnika plaćeno je 240 livara mjesечно plaće (Općina mu je ostala dužna 563 livre) a kurir Petar Rosa 120 livara (ovome je Općina ostala dužna 272 livara, plus 100 livara, tj. 372 livara).

Karakteristična je stavka raznica pod nazivom »općinsko redarstvo« odnosno se na same četiri izdatka: doprinos uzdržavanju dalmatinskog rezidenta (u rangu ministra) pri vlasti u Miljanu (1800 livara, za godinu) plaćajući aranžmanu satova (160 livara), te plaće općinskog liječnika (fizičkog) i ranarnika (kirurga). Fizik dr. Sebastijan Frari imao je 240 livara mjesечно plaće (Općina mu je ostala dužna 563 livre) a kurir Petar Rosa 120 livara (ovome je Općina ostala dužna 272 livara, plus 100 livara, tj. 372 livara).

Stavku rashoda za »općinsko redarstvo« ušli su ne samo neznačni ostvareni prihodi od tih (samo 6 livara), nego i prihodi od ovjera notarskih i drugih spisa i potpisa, te plovibeni policijski i manifesti (svaka: 12 solidi; ostvareno je 286 livara i 16 solidi), kao i prihodi od taksa na posjedovanju (po 2 livre i 8 solidi; ostvareno su 133 livre i 2 solida).

Globe općinskog redarstva izricane su pretežno radi prekršaja odredaba o prometu živećim našimnicama.

Sitan prihod ostvarila je Općina od svoje imovine: od tri najmanje značajniji je samo onaj društva »Casino«, za prizemlje Viđeće (10 livara).

I to je bilo sve. Uza sav blagajnički pretičak iz budžetske godine 1807., višak rashoda nad prihodima u 1808. g. iznosio je 163 livre i 5 solidi. Taj iznos potražio je od Općine administrator-blagajnik, jer ga je on iz svog džepa platio.

Stvarni je deficit budžetske godine 1808. bio veći još za dobro hiljadu i pol livara, jer je Općina ostala dužna svojim službenicima, u ime plaće. Revizori završnog računa tješili su u svom izvještaju sebe i općinsko Vijeće da Općina potražuje od državne blagajne 17.257 livara i 3 solida da troškove oko ukonačenja vojske te povratak 1808. g. uplatenog polugodišnjeg doprinosa za dalmatinskog rezidenta, jer je podkralj Eugen, pastorak Napoleon, oslobodio dalmatinske općine toga tereta. Prijedlog viđećnika dra. Galijotovića da se zamoli providur Dandolo da interverira za naknadu i povratak 19.057 livara i 3 solida, ako ne odmah u cijelosti, a on barem u iznosu koji je potreban za isplatu duga za »dalmatinsku deputaciju« — jednoglasno je od Vijeća prihvatan.

Proslave Napoleonovog dana i Marmontovog izbora za dubrovačkog vojvodu i trošak jedne deputacije providuru Dandolu (svega 897 livara i 10 solidi), troškovi za vojne poslove (123 livre) te troškovi nadzora nad opskrbom živećom »u korist stanovništva i vojske« (61 livra), svotom od 1081 livra i 18 solida zatvaraju iskaz općinskih rashoda. U rezervni fond nije unesen ni jedan denar.

Potrošarina (porez na promet), strpana u stavku »raznih prihoda«, predstavlja preko 90% ostvarenih prihoda šibenske Općine u 1808. g. — 11.171 livru, 17 solidi i 6 denara. Samo toliko dobila je Općina od potrošarine, jer je u državnu blagajnu išla

ZAHVALE

IZ KANCELARIJE SUCA ZA PREKRSAJE

Zabranjena igra

Mladost je prirođena život — zna se. I kada ta život (ili neštak) ne prelazi granice — protiv toga nemamo ništa. Da pače, može nam biti draga. Samo, da se razumijemo, sve imaju svoje granice. Svemu treba naći mjeru. Treba znati čime se čovjek može slati, i treba znati dokle se u tome može ići daleko. Da pače, može nam biti draga. Samo, da se razumijemo, sve imaju svoje granice. Svemu treba naći mjeru. Treba znati čime se čovjek može slati, i treba znati dokle se u tome može ići daleko. Da pače, može nam biti draga. Samo, da se razumijemo, sve imaju svoje granice. Cijene voću su nešto povišene. Privatni proizvođači nude grožđe po 70—100 dinara, kruške 8

MILAN TREŠNJIĆ

LISTONOŠA

Jednog dana, bilo je to desetak godina iza onog rata, na općem zboru sela gdje su vijećale samo muške glave, bio je izabran seoski listonoš. I tako je onaj pomalo neobičan čovjek, na svoje ruku, kako se govorilo o njemu, prebrinuo brigu sutrašnjice, obezbijedio se dačke placom općinskog dnevničara od koje se ne nekako moglo da živi. Da toga nije bilo, tko zna kako bi on živio.

U mladim godinama proveo je cito komad života radeći na teškim poslovima s ostalim pečalbarima po Americi. A kad se vratio na karti svijeta nije više bilo moćne carevine čiji je podanik bio, došao je on u novostvorenu državu s kraljem na čelu. Međutim, to ga nije mnogo zanimalo i gotovo da tu promjenju nije ni zapao. Bio je on sada »Amerikanac«, sa mnogo para u džepu, ali nitko nije znao koliko. Živio je lijepo, lukašno za pojmove sela, jer na njegovom stolu sjecen je samo bijeli kruh, a on sam uvijek je mirisao na neko plemenito piće. Odjednom, sve je to presušilo. Šta sad? Familija nije mala: žena, troje odrasle djece i dvoje nejake, a on već u polovini pedesetih. Počeo je tada da prodaje zemlju, komad po komad i njivu po njivu. Tko je imao para do nje je jeftino dolazio. Stari je to davao budžetu i opet je na njegovom stolu sjecen bijeli kruh... Od dobrog i manja ostalo je samo malo, upravo ono što su sinovi dijonom zadržali i našta su poslige godišnje plaćali po šest dinara državnog poreza.

Kad je došao na zbor marno je stajao i slu-

kćerkama koje je dobio kad je već zašao u šezdesete. Na njegovom stolu i dalje je sjeden bijeli kruh.

Malo pognut od tereta godina, uvijenih nogavica u čarape, s kačketom na glavi i štapom na čijem je vrhu bio gvozdeni šljak, što je stadio da se brani od pasa, išao je on cestom i zvečka udarajući o kamene koga u onom ličkom selu u izobilju ima. Zaustavljujući se da preda poštu, pogladio bi prosjedi brk, stavio naočare i otvarao torbak. Kačket je skidao jedino pred popom i učiteljem, ali to samo onda kad im je ulazio u stan.

Taj marni, lijepi i ustaljeni život listonoša poremetio je rat. Srbi koji se ne pokrste ne mogu da služe pod novom vlasti, bilo je objavljeno od ustaša. Njemu je to i u općini rečeno. Međutim, on je i dalje raznosio pisma i nije se sekirao. Sve je kod njega bilo po starom osim molitve svemogućem. Nikada mnogo pobožan sada je počeo da se moli, da preklinja za oproštenje nego grijeha. To je činio uveče, kad pade u krevet, dugo šaputajući i krsteci se. Uzdahnuo bi najzad duboko i onda se poput bolesnika smrlio i pokrio do brade. No, san mu više nije bio onaj stari. Spavao je meko i nemirno, kao na trnju. Propadao je zbog toga i to se premičivalo. Ali, govorio je da nije zdrav.

Buknuo je ustanak. Selo se diglo protiv ubijanja i klanja i povuklo se k šumi, u zbijeg ispod Velebita. Listonoša je među prvima izbjegao, uvezši iz kuće samo ono što je na ledima mogao da ponese. Ostali, koji nisu imali kola činili su isto. Bila je to borba za život, protiv zla koje je došlo i zaprijetilo istrebljenjem ognjem i mačem. Selo je svoj život prenijelo u logor, pun svijeta, blaga, vataru i stravičnog nemira. Ona prva noć bila je teška. Konji su razvjezani za kola ili granje, goveda rikala, djeca plakala, narod se dozivao i muvao kao bez glave jer se još nije bio prikušio. Pomrčina je bila kao čad, a zrak vlažan i hladan. Iz daljine su dopirali pučnjaci, a tamo prema sjeveru nebo je bilo crveno. Neka sela su nestajala u plamenu.

U zoru ustaše su opkolile i napale zbijeg, iznenadno i muški, kao zvijeri. Tukli su sa svih strana, puškama, mitraljezima, a onda bajonetima. Umorni i sanjiva svijet je poskakao i bježao tražeći neki prolaz, što nije uspjelo stotinama. Listonoša se sklonio ispod komšijskih kola, a sa njim još neki stariji ljudi. Umirao je od straha i potruške očekivao smrt. »Dizite se!«, proderao se neki ustaša i on je skočio. Cijev mu je bila uprta u grudi. »Nemojte me,« molio ih je. »Molim vas, ja imam papire...« Pogledajte, ja sam se paokristio, zapomagao je izmicići se stopom po stopu i pružao hartiju s pečatom župnika kao dokaz. Međutim, drugi ga je uhvatili s leda i oboario. »Sad ćemo mi tebe pokrstiti, kazao mu je i stavio ruke u lance.

Kasnije, partizani su oslobodili selo, pa su nepokorani sahranjivani. Logor je bio pun mrtvaca. U jednom vododerini, ispod granja i lišća namjetog dovoljno, ležao je čovjek. Na rukama je imao debeli sindžir, privezan za drugog mrtvaca. Okrenuli su ga. Na njemu je bio torbak, pun nerazdijeljene poštne.

Podsavezno prvenstvo

»DINARA« — »ALUMINIJ«

4:0 (1:0)

Igralište u Kninu. Gledalaca oko 600.

»Dinara«: Biserko, Milošević, Biserko II, Madžar, Novaković, Marić, Smuc, Vidović, Đurić, Mjakovac i Maglica.

»Aluminij«: Kalauz I, Radak R., Radak S., Dobrota, Jovičić, Kalauz Z., Šarlak, Ljubić, Gulin, Folk i Colović.

Sudačka trojka iz Šibenika. Golove su postigli Mjakovac, Jovičić (autogol), Vidović i Šmuc. Novaković je promašio 11-erac u prvom poluvremenu.

Važnije karakteristike ove utakmice sastojale su se u razlici-tehničke spremnosti u korist »Dinare«, čija momčad posjeduje i više iskustvo. Domaća momčad bila je premoćnija, a imala je više inicijative, ali zato nije imala sreće.

Igra se odlikovala borbenošću, koja nije prelazila dozvoljene granice. Kod »Dinare« su se istakli Šmuc i Milošević, a kod gostiju Jovičić i Kalauz. (m)

»Soška« — »Metalac« 0:1 (0:1)

U nervoznoj igri ipak su gosti imali mirene žive. Oni su pobijedili zahvaljući vrataru Vasiljeviću, odličnom Brjkoviću i dobroj igri Baljkasa i Blaževića. Domaća momčad je bolje igrala, ali njen navala nije znala da iskoristi pa i one najzrelje prilike.

Kod »Soške« su se istakli Škender, Maslač i Bubalo.

Zbog nesportskog ponašanja prema sucu, isključeni su iz igre domaći igrači Barić i Petrović.

Susret je dobro vodio Bašić iz Šibenika. (BK)

»Metalac« — »TLM« 1:1 (1:0)

Sibenski predstavnici u pod-

vez. Oni su pokazali zanimljiv i dobar nogomet. »Metalac« je bio bolji u prvom, a »TLM« u drugom dijelu igre. Oba zgoditka su dali »Metalcu«. Češko je u 27. minuti prečao tri protivnička igrača i pored palog vrataru postao leptu u mrežu. Blažević je u 49. minuti nespretno vratio loptu vrataru i tako je pogodio vlastiti umrežu.

Kod »Metalca« su dobro igrali Češko, Ceronja, Brjković i Blažević, a kod »TLM« Bujas, Ramjak, Grubić i Krnić, koji je bio najbolji na terenu.

Sudac Crnogača nije imao težak zadatku.

»Požar« — »Šibenik« II.

0:4 (0:4)

Nakon bolje i premoćnije igre u prvom poluvremenu, »Šibenik« je osjetno porazio neiskusnu domaću momčad. Nakon odmora igra je bila ravnopravna. Golove su postigli Ivančić 2, Mikulandra i Perak.

Sudac Mitić bio je dobar.

* * *

U Drnišu nije odigrana prvenstvena nogometna utakmica između »Doške« i »Soške«, jer igrači iz Skradina nisu imali prijevozno sredstvo. (m)

Oglašujte u „Šibenskom listu“

SPORT - SPORT - SPORT

Druga savezna nogometna liga IZGUBLJENI PRVI BODOVI

Na novom stadionu u Zenici »Šibenik« je u nedjelju u prisustvu oko 8.000 gledalaca izgubio protiv domaćeg »Čelika« s rezultatom 0:2 (1:0).

Zgoditke su postigli: Paulinc u 9. (11 m) i Bračulj u 58. za »Čelik«, a Nikčević u 81. minuti (autogol) za »Šibenik«. Sudio je Dvornić iz Subotice.

»Čelik«: Stijović, Kalinić, Hrakaš, Paulinc, Nikčević, Barjaktarević, Medved, Ujević (Ujević), Hot, Bračulj, Pajtić.

»Šibenik«: Miloševski, Jelenović, Iljadica, Urukalo, Šangulin, Tambića, Bašić, Marenci, Aralica (Žaja), Nadoveza i Stošić.

Početak igre pripada gostima, koji nastoje već u početku da osiguraju vodstvo. Njihovi napadi

većinom idu preko Bašića i Marencija. U 8. minuti Marenci je imao idealnu priliku da doveđe »Šibenik« u vodstvo, ali je njegova lopta odletjela preko gola. U stalnoj nadmoćnosti gostiju, domaći uspijevaju da povedu. Hot se je probio preko sredine, na njega je pošao Šangulin. Hot je u tom momentu poklonznuo i sudac Dvornić je dosudio najtežu kaznu, koju je Paulinc pretvorio u zgoditak.

»Šibenik« i pored vodstva »Čelika« i dalje navaljuje ali njegova navalna petorka zaista nije imala sreća. U 20. minuti Bračulj je faulirao Miloševskog, koji je dvije minute biće variran. Do kraja poluvremena igrači su se istakli Stijović, Kalinić, Nikčević i Hot.

Dvornić je sudio s grijeskom.

REZULTATI III. KOLA

Zenica: Čelik	—	Šibenik	2:1
Zagreb: Zagreb	—	Varteks	4:1
Osjek: Proleter	—	Odred	1:1
Tuzla: Sloboda	—	Karlovac	1:1
Banja Luka: Borac	—	Lokomotiva	1:1
Sarajevo: Željezničar	—	Trešnjevka	4:0

TABLICA

Zeljezničar	3	3	0	0	8:0	6
Lokomotiva	3	2	1	0	6:4	5
Čelik	3	2	0	1	7:3	4
Šibenik	3	2	0	1	7:4	4
Zagreb	3	2	0	1	9:6	4
Trešnjevka	3	2	0	1	9:7	4
Odred	3	0	2	1	3:6	2
Sloboda	3	0	2	1	2:5	2
Varteks	3	1	0	2	3:8	2
Proleter	3	0	1	2	4:6	1
Borac	3	0	1	2	3:8	1
Karlovac	3	0	1	2	2:6	1

SAZVAN PLENUM SAVEZA SPORTOVA KOTARA

Na posljednjem sastanku sekcije Saveza sportova kotara održano je, da se 19. listopada održi proširen plenum ove Saveze.

Tom prilikom raspravljat će se o radu općinskih odbora za fi-

zičku kulturu i postojećih podsežava. Ujedno će na dnevni red postavljeni pitanje natjecanja za Narodnu sportsku značku. Naime, izvršit će se analiza sadašnjeg rada u pogledu organiziranja i provođenja tog natjecanja.

Plenum će, osim toga, posebnu pažnju poskloniti izradi programa sportskih manifestacija i natjecanja, koje će se organizirati u čest 20-godišnjice Narodnog ustanka na čitavom području kotara.

Pored članova plenuma, sastanku će prisustvovati i predstavnici političkih i omladinskih organizacija iz svih komuna našeg kotara.

Naslov prvaka osvojila je Šibenska značka.

Plivačka natjecanja u gradu

Finalne srednjih škola

Belamarčić 0:53.5 III. osnov.

50 m prsno:

Zivković 0:50.7 III. osnov.

4x50 m slobodno: 3:35.3 III. osnov.

Prvenstva pojedinih škola

UČITELJSKA ŠKOLA

Učenici:

200 m sl.: Đurić 2:58.6; 50 m

sl.: Baranović 0:31.0; 50 m led.: Gružba 0:53.0; 50 m prsno: Bumbak 0:45.3; 50 m leptir: Radetić 0:48.4; 4x50 m sl.: IV. A 2:40.2.

Učenice:

50 m sl.: Baljkas 0:40.0; 50 m led.: Streljov 0:57.2; 50 m prsno: Baljkas 0:50.3.

Prvo mjesto zauzeli su I. razredi.

ŠKOLA UČEN. U PRIVREDI

Učenici:

200 m sl.: Blažev